

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Православна теологија

ДОБРЕ СТРАНЕ:

- Постоје тела и процедуре неопходне за реализацију студијског програма
- Постоје формални документи који дефинишу начин усвајања и развоја студијских програма, њихових садржаја и излазних квалификација.
- Постоје формални документи који се односе на циљеве и исходе учења
- Постоје формални документи којима се указује на примену процедура и учешћа студената и заинтересованих страна у подизању квалитета студијских програма.
- Студентима је формално дата могућност укључења у креирање и реализацију студијског програма.
- Користи се европска методологија рачунања оптерећења студената преточена у документ (Правилник и сл.).
- Постоји међународна сарадња
- Постоји свест о потреби даљег развоја међународне сарадње
- Постоји свест о потреби унапређивања научно-истраживачког рада и улагања у исти
- Постоји минимум неопходних физичких и материјалних ресурса неопходних за реализацију студијског програма

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Циљеви и исходи образовања

- Нејасно или неадекватно формулисани циљеви и исходи образовања
- Није јасно на који начин се мери обим (и степен успешности) реализације исхода образовања
- Није јасна веза између појединих прокламованих циљева и исхода и предмета/наставних садржаја и активности путем којих би прокламовани циљеви и исходи требало да се остваре

Настава и силабуси

- Неадекватно или недовољно јасно дефинисање циљева и исхода појединих предмета
- Приметно је коришћење застареле литературе у великом броју случајева
- Недовољно присутна интерактивност у процесу учења
- Одсуство разноврсности наставних метода и активности
- Дивергенција која се може уочити код појединих предмета између циљева и исхода предмета и наставних јединица

Наставно особље

- Из приложене документације није јасно да ли су и у којој мери наставници компетентни за извођење наставе на појединим предметима (да ли су и у којој мери укључени у научно-истраживачке радове, односно друге активности релеванте за поједине предмете) те
  - Ког су квалитета и обима научни и стручни донети наставника и сарадника (мерено резултатима научно-истраживачког, односно креативног рада)
- Није јасно да ли постоје и да ли се примењују мере за систематски развој научног и стручног кадра (људских ресурса)
- Проблем представља и институција постојања „благослова“ (missio canonica), што није само специфичност овог студијског програма већ је та институција присутна на многим теолошким школама. Проблем је што се постојањем ове институције цркви и њеним структурама даје право вета на избор наставника и сарадника, а да при томе не постоје критеријуми који би јасно спецификовали на који начин се стиче „благослов“ и у каквој је он вези са научним и стручним квалификацијама кандидата.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Циљеви и исходи

- Измене и допуне циљева и исхода учења како би исти били:
  - а) Прецизно и јасно формулисани
  - б) Примерени високом образовању, те општеприхваћеној академској и научној терминологији
  - с) Оствариви и мерљиви (уз коришћење познатих академских и научних метода)
- Елиминисати циљеве и исходе учења чије су формулације такве да њихово реализовање у принципу није могуће остваривати применом познатих академских, научних и наставних метода и активности (нпр. "Поимање православног богословља у смислу учења 'живога живота'", разумевање "небеске логике", "уживљавање у мисли Духа Светога" и сл.)

Усклађивање са предметима

- Неопходно је након дефинисања циљева и исхода прецизирати на који се начин и у оквиру којих предмета, те наставних активности, реализују прокламовани циљеви и исходи
- Ускладити циљеве појединих предмета са општим циљевима и исходима образовања.
- У складу са промењеним циљевима и исходима, размотрити такође и могућност промене редоследа када се слушају поједини предмети (није, рецимо, јасно зашто је потребно да се историја религије почиње слушати у трећем семестру, с обзиром на прокламовање циљеве предмета)

Настава и силабуси

- Преформулисати циљеве и исходе предмета тамо где они нису формулисани на предвиђен начин (што је случај у већини приложених силабуса)
- Коришћење савремене и релевантне литературе

- Интерактивнији приступ настави, уз коришћење разноврсних наставних метода (студентских презентација, тимског рада, дебата, критичких есеја, и сл.)
- Усклађивање циљева и исхода предмета са стварним садржајем наставе

Наставно особље

- Доношење и примена стратегије за унапређење постојећег и развој новог научног кадра
- Праћење и осигурање квалитета научног кадра, како би се обезбедило да су наставници компетентни за области које предају и да су у процесу непрекидног усавршавања
- Покретање шире академске и друштвене дискусије о смислу, корисности и адекватности институције црквеног „благослова“ у контексту високог образовања (које је интегрисано у државни образовни систем)

Информисање

- Увести нове софтверске могућности коминирања које би омогућиле брже и непосредније информисање и комуницирање са наставницима и административним особљем.
- Интерактивније коришћење интернет странице у сврху боље/ефикасније реализације циљева институције/образовног програма

С обзиром да је ово први пут да се ради екстерна евалуација, установи и њеном руководству је потребно дати довољено времена како би одговорила на примедбе и недостатке изнете у екстерној евалуацији, и како би унапредила сегменте који захтевају промене и прилагођавања. Кључна ствар у овом смислу је да се унутар институције и код њеног руководства развије атмосфера у којој ће спољна евалуација бити перципирана као начин да се рад и програми унапреде у квалитативном смислу, а не као испуњавање формалних захтева, те да је неопходно успоставити механизме који ће континуирано радити на обезбеђивању квалитета и унапређењу програма.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: _____